

Methotrexat (Ebetrex[®], Emthexate[®], Metex[®], Methotrexate[®])

Patient-information

Anvendelse.

Methotrexat bruges til behandling af leddegigt, psoriasisgigt og andre typer af gigtssygdomme.

Virkning.

Virkningsmekanismen er til en vis grad ukendt. Methotrexat har en hæmmende virkning på kroppens betændelsesreaktioner, hvorved sygdomsaktiviteten nedsættes. I meget større doser bruges Methotrexat ved visse kræftsygdomme.

Ved behandling af gigtssygdomme indtræder effekten langsomt efter 2-3 måneder og leddenes hævelse, ømhed og stivhed reduceres gradvist eller forsvinder helt. Der er ingen selvstændig smertestillende effekt af Methotrexat. Allerede udviklede kroniske knogleødelæggelser ændres ikke, men yderligere ødelæggelse af leddene kan muligvis bremses. Hvis virkningen ikke er indtrådt efter 1/2 års behandling, erstattes eller suppleres behandlingen med anden gigtmedicin. Hvis behandlingen har den ønskede effekt, fortsættes den i uændret dosis. Ophør med behandlingen medfører en øget risiko for opblussen af sygdommen.

Hvordan tages Methotrexat?

Medicinen tages som tabletter på én gang en fast ugedag. Sædvanlig dosis er fra 3 og op til 10 tbl. ugentligt og dosis fastlægges i samråd med behandlende læge. Ændring af dosis må ikke foretages på egen hånd. Glemmer man at tage medicinen skal der ikke tages dobbelt dosis ugen efter.

For at reducere de mulige bivirkninger til Methotrexat, anbefales tilskud af B-vitaminet Folsyre 5 mg 1 evt. 2 tabletter om ugen forskudt et par dage i forhold til den dag, man tager Methotrexat.

Ved uacceptable bivirkninger eller hvis behandlingen ikke er tilstrækkelig effektiv, kan Methotrexat gives som indsprøjtningssbehandling.

Bivirkninger.

Langt de fleste tåler behandlingen i mange år uden, eller med få, bivirkninger. Man har ikke kunnet påvise skadelige langtidsbivirkninger. Appetitløshed, kvalme og diarré kan forekomme især i starten. Kvalme kan ofte undgås ved at tage tabletterne efter aftensmåltidet. Desuden kan forekomme blister i mundhulen, udslæt på huden, hårtab, hovedpine og svimmelhed, samt øget tendens til øvre luftvejsinfektioner. Påvirkning af knoglemarv eller levertal kan forekomme (ses i blodprøver) og kan give øget risiko for infektion og hudblødning. Yderst sjældent ses en form for kemisk lungebetændelse med pludselig opstået feber, hoste og åndenød.

Methotrexat og anden medicin.

Midler mod gigt og smerter (indometacin, ketoprofen og acetylsalicylsyre), midler mod urinsyreigt (fenybutazon og probenecid) samt trimethoprim (antibiotikum som især bruges til behandling af blærebetændelse) kan øge virkningen af Methotrexat.

Ved samtidig behandling med isotretinoin (middel mod bumser) og acitretin (middel mod psoriasis) er der øget risiko for levetpåvirkning..

Kontrol.

Regelmæssig blodprøvekontrol er nødvendig. I starten af behandlingen tages blodprøver hver 2. uge, indtil den rigtige dosering er fundet. Herefter er det nødvendigt med blodprøver med 6-8 ugers mellemrum. Ved blodprøverne kontrolleres funktion af knoglemarv, lever og nyrer.

Graviditet og amning.

Sikker prævention bør anvendes. Ved ønske om graviditet bør behandlingen ophøre 3 måneder før planlagt graviditet (gælder begge køn). Ved uventet graviditet stoppes behandlingen (kvinder).

Methotrexat og alkohol.

Dette punkt er ikke særlig godt belyst og der tilrådes derfor maksimalt 3-7 genstande pr. uge.

Kirurgiske indgreb.

Kan sædvanligvis fortsættes i uændret dosering.